

Vejledning til bekendtgørelse om infrastruktur for geografisk information

Overvågning og rapportering

2010



Kolofon

Titel:

Vejledning til bekendtgørelse om infrastruktur for geografisk information - Overvågning og rapportering

Emneord:

Lov om infrastruktur for geografisk information, overvågning, rapportering, INSPIRE-direktiv, metadata, geodatasæt, netjtjenester, geodatatjenester.

Udgiver:

Kort- og Matrikelstyrelsen, Miljøministeriet

Ansvarlig institution:

Kort- og Matrikelstyrelsen, Miljøministeriet

Copyright:

Kort- og Matrikelstyrelsen, Miljøministeriet

Forfatter:

INSPIRE-teamet, Geografisk Infrastruktur, Kort- og Matrikelstyrelsen

Sprog:

Dansk

År:

2010

URL:

www.kms.dk

Version:

Endelig

Versionsdato:

13. april 2010

Formater:

Elektronisk PDF

Udgiverkategori:

Statslig

Resume:

Vejledningen knytter sig til bekendtgørelse om infrastruktur for geografisk information, for så vidt angår overvågning og rapportering, som er fastsat i medfør af § 12, stk. 2, i lov nr. 1331 af 19. december 2008 om infrastruktur for geografisk information.

Vejledningen beskriver fremgangsmåden for myndigheders overvågning og rapportering om geodata og geodatatjenester, der er omfattet af INSPIRE-direktivet.

Må citeres med kildeangivelse.

| | |
|--|----|
| 1. Indledning | 4 |
| 1.1 Tidsplaner..... | 4 |
| 1.2 Hvordan sker overvågningen og rapporteringen?..... | 4 |
| 1.3 Begreber | 5 |
| 2. OVERVÅGNING | 6 |
| 2.1 Data, der skal indberettes | 6 |
| 2.1.1 Oplysninger, som skal indberettes | 6 |
| 2.1.2 Overvågning af tjenester | 8 |
| 3. RAPPORTERING | 9 |
| 3.1 Vejledning | 9 |
| 3.1.1 Generelt om myndigheden | 9 |
| 3.1.2 Kvalitetssikringsprocedurer | 9 |
| 3.1.3 Anvendelse af infrastrukturen | 10 |
| 3.1.4 Dataudveksling | 10 |
| 3.1.5 Omkostninger og udbytte..... | 10 |
| Bilag 1: Henvisninger | 12 |

Denne vejledning knytter sig til bekendtgørelse om infrastruktur for geografisk information, for så vidt angår overvågning og rapportering, som er fastsat i medfør af § 12, stk. 2, i lov nr. 1331 af 19. december 2008 om infrastruktur for geografisk information.

1. Indledning

Formålet med overvågning og rapportering er at indsamle oplysninger til EU-Kommissionen om udviklingen af den danske infrastruktur for geografisk information på baggrund af implementeringen af INSPIRE-direktivet. Informationerne udgør således også en vigtig kilde til oplysninger for beslutninger vedrørende den fortsatte implementering af lov om infrastruktur for geografisk information.

Myndigheder, som besidder geodatasæt og geodatatjenester, der vedrører ét eller flere temaer som nævnt i bekendtgørelsens bilag 1, 2 og 3, skal til Kort- og Matrikelstyrelsen indberette, hvilke geodatasæt og geodatatjenester de besidder. Som det fremgår af bekendtgørelsen, er indberetningen delt i to opgaver:

1. En årlig overvågning, der er en kvantitativ beskrivelse af status på implementering af metadata, geodatasæt og geodatatjenester, og
2. en rapportering, der er en kvalitativ beskrivelse af etableringen af infrastrukturen. Rapporteringen udarbejdes hvert tredje år.

1.1 Tidsplaner

I forbindelse med overvågning skal de omfattede myndigheder indsende oplysninger én gang om året i februar. Oplysningerne skal dække det foregående kalenderår. Oplysningerne for 2009 omfatter dog kun tidsrummet fra den 5. juni 2009 til årets udgang og skal indsendes senest den 15. april 2010.

I forbindelse med rapportering skal de omfattede myndigheder indsende oplysninger til den første rapportering senest den 15. april 2010. Ved de efterfølgende rapporteringer skal de omfattede myndigheder ajourføre deres oplysninger hvert tredje år, senest med udgangen af februar. Rapporteringen skal dække de tre kalenderår forud for rapporten.

Oplysningerne sendes til Kort- og Matrikelstyrelsen, som er udpeget af miljøministeren som dansk INSPIRE-kontaktpunkt.

1.2 Hvordan sker overvågningen og rapporteringen?

De myndigheder, der besidder geodatasæt og geodatatjenester, der er omfattet af INSPIRE, indsender oplysninger om disse metadata, geodatasæt og geodatatjenester. Oplysningerne indtastes i en indrapporteringsformular, som stilles til rådighed af Kort- og Matrikelstyrelsen.

Indberetningen af overvågning og rapporteringen vil være elektronisk og vil kunne ske som enten en decentral eller central baseret løsning. Der sker en løbende udvikling af

indberetningsløsningen, og Kort- og Matrikelstyrelsen vil formidle, hvilken løsning der skal anvendes forud for hver indberetning.

Myndigheder, der er omfattede, skal til brug for overvågningen og rapporteringen indberette oplysninger om deres metadata, geodatasæt og geodatatjenester, selvom disse endnu ikke opfylder de krav, der er stillet i gennemførelsesbestemmelserne for de givne geodatasæt eller tjenester. I det følgende beskrives, hvorledes indrapporteringen finder sted.

1.3 Begreber

Særligt omkring geodatasæt

Geodata er alle data, som rummer en direkte eller indirekte henvisning til et bestemt sted eller et geografisk område. Et *Geodatasæt* er en identificerbar samling af geodata. Denne definition stammer fra standardiseringsorganisationen ISO og kan findes i følgende ISO-standarder 19115, 19113, 19114 og 19101. I INSPIRE-sammenhæng betyder det, at det er de dataansvarlige, der definerer, hvad der i en given sammenhæng udgør et datasæt.

Særligt omkring metadata

Metadata er informationer, der beskriver geodatasæt og tjenester. Informationerne gør det muligt at finde, registrere og bruge geodatasæt og geodatatjenester.

Særligt omkring geodatatjenester og netjtjenester

Netjtjenester er i INSPIRE-sammenhæng klassificeret som enten søgetjenester, visningstjenester, downloadtjenester, transformationstjenester eller tjenester, der gør det muligt at aktivere geodatatjenester. Netjtjenester er konforme med gennemførelsesbestemmelserne for netjtjenester.

Geodatatjenester er defineret som operationer, der kan udføres på de geodata, der er indeholdt i geodatasættene eller på de dertilhørende metadata ved brug af et edb-program.

Det bemærkes, at de fem ovennævnte ”netjtjenester” også er ”geodatatjenester”, idet definitionerne på de to tjenestetyper i stor grad er overlappende. I EU-Kommissionens vejledning til beslutning om overvågning og rapportering er forskellen defineret ved at netjtjenester er geodatatjenester, der er konforme med gennemførelsesbestemmelserne for netjtjenester. Hvis man som myndighed har andre tjenester – som ikke er konforme med gennemførelsesbestemmelserne for netjtjenester, skal disse angives som ”geodatatjenester”.

2. OVERVÅGNING

Oplysningerne indtastes i en indrapporteringsformular. Der skal indtastes oplysninger om:

- Eksisterende geodatasæt, grupperet pr. tema
- Eksisterende tjenester, grupperet pr. tjenestetype (netjtjenester og geodatatjenester)

Ved spørgsmål om, hvorvidt der er overensstemmelse med gennemførelsesbestemmelserne, skal kun metadata, geodatasæt eller geodatatjenester, der er fuldt ud kompatible med deres respektive gennemførelsesbestemmelser, tildeles værdien "1", hvilket svarer til ja.

Hvis metadata, geodatasæt eller geodatatjenester ikke er kompatible – eller kun delvist er kompatible med deres respektive gennemførelsesbestemmelser, skal værdien "0" tildeles, hvilket svarer til nej.

2.1 Data, der skal indberettes

Geodatasæt er ikke en fast defineret størrelse. Derfor kan et givent geodatasæt i nogle tilfælde vedrøre ét enkelt tema som beskrevet i bekendtgørelsens bilag 1, 2 og 3. Et eksempel herpå er matrikulære parceller.

I andre tilfælde indeholder geodatasættet delelementer af et tema, f.eks. geodatasæt for jernbaner, veje, luft- og vandveje, der tilsammen udgør temaet Transportnetværk. Alle sådanne geodatasæt indberettes under samme tema.

Endelig er der geodatasæt, der vedrører mere end ét tema, f.eks. kan et geodatasæt vedrøre både temaet Hydrografi og Transportnetværk. I sådanne tilfælde skal det aktuelle geodatasæt indberettes i henseende til alle de respektive temaer, det vedrører.

2.1.1 Oplysninger, som skal indberettes

Ifølge bekendtgørelsens § 4, stk. 1 skal der til brug for overvågningen af gennemførelsen af infrastrukturen for geografisk information indsendes følgende oplysninger, som vedrører ét eller flere temaer som nævnt i bilag 1, 2 og 3 - om:

- 1) der foreligger metadata for deres geodatasæt og geodatatjenester, og om metadataene er i overensstemmelse med gennemførelsesbestemmelserne,
- 2) hvor stor en del af Danmark, der er dækket af geodatasættene, udtrykt i km², og hvor stort det relevante areal for hvert geodatasæt er, udtrykt i km²,
- 3) den offentlige myndigheds geodatasæt og de tilsvarende metadata er i overensstemmelse med gennemførelsesbestemmelserne,
- 4) metadata for geodatasæt og geodatatjenester er tilgængelige via søgetjenester, og
- 5) om geodatasæt er tilgængelige gennem visningstjeneste, gennem downloadtjeneste eller gennem både visnings- og downloadtjeneste.

For at udfylde indrapporteringsformularen er det nødvendigt først at skrive oplysninger, der identificerer den dataansvarlige myndighed samt navnet på det aktuelle geodatasæt. Herefter udfyldes oplysninger for hvert tema, som dette geodatasæt vedrører.

I praksis sker inddateringen ved at følgende oplysninger angives:

Generelt om geodatasættet

1. Angiv navnet på den ansvarlige myndighed
2. Angiv hvilket bilag geodatasættet tilhører (1, 2 eller 3)
3. Angiv hvilket tema geodatasættet hører under
4. Angiv navnet på geodatasættet

Metadata

5. Angiv om der eksisterer metadata for geodatasættet
6. Angiv om de eksisterende metadata er i overensstemmelse med gennemførelsesbestemmelserne for metadata

Geodatasæt¹

7. Angiv det relevante areal for geodatasættet (km²)
8. Angiv det faktiske areal for geodatasættet (km²)
9. Angiv om der er overensstemmelse mellem geodatasættet og de metadata, der indgår i geodatasættet og kravene i de respektive gennemførelsesbestemmelser

Tjenester

10. Angiv om geodatasættet er tilgængeligt via søgetjeneste(r)
11. Angiv om geodatasættet er tilgængeligt via visningstjeneste(r)
12. Angiv om geodatasættet er tilgængeligt via downloadtjeneste(r)

Det skal bemærkes, at kravet om at overvåge i hvilket omfang der eksisterer metadata for geodatatjenester, er opdelt i to spørgsmål. Først svares der på, om der findes en 100 pct. kompatibel søgetjeneste tilgængelig for det aktuelle geodatasæt. I afsnittet om geodatatjenester fremgår det, at det først skal oplyses, om der eksisterer metadata for selve geodatatjenesten, og i næste omgang om disse er INSPIRE-kompatible eller ej. Derefter oplyses det, om disse metadata for geodatatjenesten er tilgængelige via en søgetjeneste. Indrapporteringsformularen

¹ *Relevant og faktisk areal*

Vedrørende datasæts udbredelse skelnes mellem det "relevante areal" og det "faktiske areal". Disse oplysninger bruges til at vurdere den rumlige dækning af et tema (dvs. om det dækker hele landet eller kun en del af det).

Relevante areal: "Det område, som et givet geodatasæt skal omfatte, når det er fuldt kortlagt efter INSPIRE-direktivet". Det relevante areal er altså det areal, som er relevant at indsamle data for, set i relation til det aktuelle datasæt.

Som angivet i INSPIRE-direktivet kan det omfatte dele af eller hele arealet af det område, hvor en medlemsstat har juridiske rettigheder. I relation til et givet datasæt kan det pågældende område være land, hav - eller begge dele, eller det kan blot være en delmængde af et givet område. Da der kan være tale om vidt forskellige definitioner af relevant areal for de forskellige datasæt, anbefales det at angive på hvilken baggrund det relevante areal er defineret, eksempelvis: Danmarks landareal (omfangspolygon) eller Havgrænse – f.eks. den eksklusive økonomisk zone (omfangspolygon).

Faktiske areal: "Det område - eller dækningen et bestemt geodatasæt har". Dette tal afspejler status ved overvågnings- og rapporteringstidspunktet.

er opbygget sådan, at metadataoplysninger for geodatatjenester skal indberettes i den del, der omhandler tjenester.

2.1.2 Overvågning af tjenester

Ifølge bekendtgørelsens § 4, stk. 2 skal offentlige myndigheder, som besidder geodatasæt eller geodatatjenester, som vedrører et eller flere temaer som nævnt i bilag 1, 2 og 3, oplyse, i hvilken udstrækning disse tjenester benyttes. Myndigheden skal endvidere oplyse, om disse tjenester er i overensstemmelse med gennemførelsesbestemmelserne for netjtjenester.

Generelt om tjenesten

1. Angiv navnet på den ansvarlige myndighed
2. Angiv hvilken type tjeneste, det drejer sig om

Metadata for geodatatjenesten

3. Angiv, om der findes metadata for geodatatjenesten
4. Angiv, om de eksisterende metadata er i overensstemmelse med gennemførelsesbestemmelserne om metadata
5. Angiv, om metadata for geodatatjenesten er tilgængelige via en søgetjeneste

Brug af netjtjenesten

6. Angiv, hvor mange brugeranmodninger² der hvert år er på denne tjeneste (optælling)
7. Angiv, om tjenesten er kompatibel med gennemførelsesbestemmelserne for netjtjenester

Navn og relation

8. Angiv navnet på tjenesten
9. Angiv netadressen på tjenesten
10. Angiv specifikke temaer fra bilag 1, 2 og 3, som er tilknyttet tjenesten. Hvis denne tjeneste er uspecifik eller relaterer sig til alle temaer, så angiv 0

² *Overvågning af brugen af tjenester*

Indikatoren kræver optælling af alle anmodninger til den relevante tjeneste. Hvis denne optælling af en eller anden grund ikke kan ske løbende gennem året, er det acceptabelt at ekstrapolere det årlige antal af anmodninger fra de tilgængelige data, så længe denne ekstrapolering har tilstrækkeligt statistisk grundlag.

Nogle tjenester anvendes til andre datasæt end dem, der er omfattet af bekendtgørelsen om overvågning og rapportering. Med henblik på overvågning tæller en anmodning kun, når mindst ét omfattet geodatasæt er involveret.

3. RAPPORTERING

Rapporteringen er en kvalitativ vurdering af, hvorledes implementeringen af INSPIRE-direktivet forløber i Danmark. Beskrivelsen af hvert af de nedenstående punkter skal begrænses til korte, konkrete beskrivelser. Der er ikke krav om beskrivelser af forhold omkring enkelte geodatasæt – det er i højere grad en generel beskrivelse af INSPIRE-implementeringen hos den enkelte dataansvarlige myndighed. Rapporteringen bør fremsendes til Kort- og Matrikelstyrelsen som et tekstdokument med den dataansvarliges myndigheds besvarelse angivet under hver af nedenstående overskifter og under-overskifter.

3.1 Vejledning

Implementeringen af en geografisk infrastruktur er et kontinuert udviklingsforløb, og der vil i den følgende opstilling af rapporteringsoverskrifter givet være områder omkring infrastrukturen, som ikke alle dataansvarlige har implementeret endnu. For at kunne lave en rapportering, der viser de samlede udviklingstendenser i Danmark, vil det derfor være hensigtsmæssigt ikke alene at oplyse, om man eksempelvis har kvalitetssikringsprocedurer, men også om man påtænker eller er i færd med at udvikle sådanne.

3.1.1 Generelt om myndigheden

Ifølge bekendtgørelsens § 5, stk. 1 skal myndigheder, som besidder geodatasæt eller geodatatjenester, som vedrører ét eller flere temaer som nævnt i bilag 1, 2 og 3, indsende følgende oplysninger til brug for rapporteringen:

- 1) om myndigheden er bruger, dataproducent, tjenesteudbyder eller samordningsorgan. Hvis myndigheden har flere roller angives disse, og
- 2) en beskrivelse af myndighedens rolle i udviklingen og vedligeholdelsen af infrastrukturen for geografisk information, herunder deres rolle i forbindelse med samordning af opgaver, tilvejebringelse af data og metadata samt forvaltning, udvikling og udbud af tjenester. I denne sammenhæng beskrives myndighedens setup omkring deres bidrag til infrastrukturen; f.eks. om det er myndigheden selv, der tilvejebringer geodata og udvikler tjenester, eller om dette er udbudte ydelser.

3.1.2 Kvalitetssikringsprocedurer

Ifølge bekendtgørelsens § 5, stk. 2 skal myndigheder, som besidder geodatasæt eller geodatatjenester, som vedrører ét eller flere temaer som nævnt i bilag 1, 2 og 3, indsende følgende oplysninger til brug for rapporteringen om organiseringen af kvalitetssikringen:

- 1) en beskrivelse af kvalitetssikringsprocedurerne, herunder vedligeholdelsen af infrastrukturen for geografisk information,
- 2) en analyse af kvalitetssikringsproblemer i forbindelse med udviklingen af infrastrukturen for geografisk information set på baggrund af de indikatorer, der oplyses til overvågning,
- 3) en beskrivelse af, hvilke foranstaltninger der er truffet for at forbedre kvalitetssikringen af infrastrukturen, og
- 4) en beskrivelse af certificeringsordningen, hvor en sådan er indført.

De tiltag til kvalitetssikring, der beskrives i dette kapitel, relaterer sig både til metadata, geodata og tjenester.

3.1.3 Anvendelse af infrastrukturen

Ifølge bekendtgørelsens § 5, stk. 3 skal myndigheder, som besidder geodatasæt eller geodatatjenester, som vedrører ét eller flere temaer som nævnt i bilag 1, 2 og 3, indsende følgende oplysninger til brug for rapporteringen om anvendelsen af infrastrukturen:

- 1) oplysning om myndighedens egen anvendelse af geodata og geodatasæt, som vedrører ét eller flere temaer som nævnt i bilag 1, 2 og 3 med særlig vægt på gode eksempler inden for miljøpolitik,
- 2) dokumentation for offentlighedens brug af infrastrukturen, hvis en sådan dokumentation foreligger. Eksempelvis hvis der foreligger dokumentation af offentlig anvendelse af myndighedens metadata, geodata eller tjenester indsendes denne dokumentation,
- 3) eksempler på brug af geodatasæt på tværs af grænserne, hvis disse geodatasæt vedrører ét eller flere temaer som nævnt i bilag 1, 2 og 3. Tiltag for at forbedre overensstemmelsen mellem disse nationale geodatasæt beskrives. Hvis myndighedens data anvendes transnationalt, gives eksempler på dette. Ligeledes beskrives eventuelle tiltag til grænseafstemning, og
- 4) hvordan transformationstjenester bruges til at opnå interoperabilitet mellem data. I det omfang myndigheden anvender transformationstjenester, beskrives kort anvendelsen af disse.

3.1.4 Dataudveksling

Ifølge bekendtgørelsens § 5, stk. 4 skal myndigheder, som besidder geodatasæt eller geodatatjenester, som vedrører ét eller flere temaer som nævnt i bilag 1, 2 og 3, indsende en oversigt over følgende oplysninger til brug for rapporteringen om dataudveksling:

- 1) de dataudvekslingsordninger, der er etableret eller er ved at blive etableret mellem myndigheder,
- 2) de dataudvekslingsordninger, der er etableret eller er ved at blive etableret mellem myndigheder og EU-institutioner og EU-organer, herunder eksempler på udvekslingsordninger for bestemte geodatasæt, og
- 3) hindringerne for udveksling af geodatasæt og geodatatjenester mellem myndigheder indbyrdes og mellem myndigheder og EU-institutioner og EU-organer samt en beskrivelse af, hvilke foranstaltninger der er truffet for at overvinde disse hindringer.

Der udarbejdes alene et generelt overblik over dataudvekslingsordningerne.

3.1.5 Omkostninger og udbytte

Ifølge bekendtgørelsens § 5, stk. 5 skal myndigheder, som besidder geodatasæt eller geodatatjenester, som vedrører ét eller flere temaer som nævnt i bilag 1, 2 og 3, indsende følgende oplysninger til brug for rapporteringen om omkostnings- og udbytteaspekter:

- 1) en kortfattet beskrivelse med et skøn over hvilke omkostninger, der er forbundet med gennemførelsen af direktiv 2007/2/EF om INSPIRE, og

- 2) eksempler på de konstaterede fordele, herunder eksempler på positive virkninger for politikudformning, -gennemførelse og -evaluering, eksempler på forbedrede ydelser for borgerne samt eksempler på samarbejde på tværs af grænserne.

Myndigheden skal kvantificere omkostninger og fordele, der er involveret i etablering og vedligeholdelsen af myndighedens del af infrastrukturen, der er direkte knyttet til gennemførelsen af INSPIRE. Rapporten bør forsøge at vurdere omkostningerne og give eksempler på fordele. Disse oplysninger gives på et overordnet niveau.

Bilag 1: Henvisninger

Yderligere oplysning kan fås ved henvendelse til dansk INSPIRE-kontaktpunkt:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Att: Ulla Kronborg Mazzoli
Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: +4572545526
E-post: Inspire@kms.dk

Endvidere findes oplysningen om den danske implementering på den danske INSPIRE-hjemmeside, samt alle INSPIRE-dokumenter på EU-Kommissionens INSPIRE-hjemmeside.

Dansk INSPIRE-hjemmeside:
<http://www.inspire-danmark.dk/>

EU-Kommissionens INSPIRE-hjemmeside:
<http://inspire.jrc.ec.europa.eu/>